

مکتبہ علمیہ اسلامیہ

۱۹ نجی سنہ

سنہ ۱۳۱۷

جزو، عدد : ۹۳

سياحت خاطرہ لری

[تونس] دن [طنجه] به

۱۳ نشرین اول ۱۳۱۵

بوکون تماماً اون بش گون اولدی. دکتر، قاره یوریدک .. میل میل، فرسخ فرسخ مسافله قطع ایتدک. مملکتدن مملکته، خلقدن خلقه، مدینتدن مدینته، عالمدن عالمه کچدک .. اون بش گون ایچینده برنظره، برنظر عبرته، بودرجه رنگارنگ مناظر عرض ایده یلک قولای برایشمیدر؟. اولا بر اقلیم قدیمک بر مدینت جدیده ایله چاریشهرقدن، طوعاً و کرهاً، شوبله بۆله اویاندیغنی، زور زورینه اویاندیغنی، اویانمقده مضطر قالدیغنی حزن و امان ایله گوردک. ساده گورمکمی یا، المزدن گلدیکی مرتبه کوسترمکه چالیشدق .. مع مافیه، اعتراف ایدرک، بحق کوردیکمز کبی کوسترمه دک. حقیقت اولورکه تصویر و تصویره صیماز، گلز، دکمز، ندرسه کز دیککز، حقیقت او حقیقتدر .. او حقیقت مزعجه در، او حقیقت مضطر، به در، فنا یاب برماضینک بقاجو بر آتی ایله مغلوبانه بر مبارزه سیدر. لسان حکمت عوامدن صادر اولدیغنی کبی: «یا بؤ دومنی گودملی، یا بؤ دیاردن گیتلی!» شو بسیط، شوعادی، لکن معنیدار سوز مدینت حاضره نك طراز بی امانی اولمغه سزا واردر، او درجه مبلغ حقدر .. یا تمدن ایتلی، یعنی اورویا مدینتی بالجمله فتونیه ایدغلی، یا خود نابود، ناچیز اولمی.

بحر سفیدک آفریقا ساحلندن اورویا یاقه سنه کچدک. منظره بردن بره دگیش یوردی. اوکمزده بی محابا بشقه بر پرده آچلدی .. بوسفر بر بشقه مملکت گوردک، بر مملکت که ینه اضطراب، هیجان ایچینده، لکن بر اضطراب و هیجان

دیگر ایچنسه ایدی .. عمران، تمدن، اقبال هب موجود، اولدقجه، بشریت حالاً
 میسر اوله بیسلیدیگی قدر موجود ایکن، حیرت، هزار حیرت، بؤ اقلیم ده او بری
 قدر، بلکه دها زیاده یحضور ایدی. مدینتیه وحشی، غالبیتیه مغلوب، بختیه بدبخت
 ایدی. صوره کولبور، باغیرییور، جاغیرییور. یگرمی بشجی عصر تاسسنک حلوانی
 وسیله ایدرک اعلان شادمانی ابله بوردی اما اساساً دوشونیوردی، بر فرد اولدینی
 کبی بر قومده، بر مملکده، اقصادی ثروت و مدینته ایرمکله سعادت و رفاهیت حقیقه
 مقدر اولمادیغنی محزون محزون دوشونیوردی. دوشونیوردی، بر جمعیتده تمدن
 ایلریله دجه درد، غصه، قیغو جوغالدیغنی، افراد جمعیت آراسنده اخوت و محادثت
 آزاله رق کین و محاصره آرتدیغنی، چونکه فقرک، فقرانک ایندیگنی، لایستق طع ایندیگنی،
 غنانک، اغنیانک ایسه جیقیدیغنی، بلا وقوف، بلا ملاحظه جیقیدیغنی بئون بوقسو-
 تلری، بؤمقستی حکمتلری دوشونیوردی. مع مافیله اولمک، خریطه وجوددن سیلنک
 ایسته مزسه اقوامده عینیه افراد کبی یوریمکه، بیومکه، یوریدکجه. بیودکجه بؤبله ده
 زیاده غوائله تصادف ایسه، هدف اولسه بیله ینه یوریمکه، بیومکه مجبور اولدیغنی
 ایچون اومصابه کوکس کر مکدن بشقه چاره اولمادیغنی تأمل ابله تسلی بولیوردی..
 صکره برقاج ساعت دمیر بولی ابله قطع مراحل ابله دک، بر ایکی طاغ آشدق،
 حدود کچدک، بشقه بر عالمک، بر زمینک، بر خلقک ایچنه دوشدک .. اون کون
 متعادیا بؤلجده یوزدک، یووارلاندق. آم، بو ائشاده نملر کوردک ! نملر کوردک !
 دور اق دوردرکه سعی اولمازسه، سعیه جانسیاران بر انهماک اولمازسه هر درلو دفان
 و خزانیه برابر اله آمریقارلر باشند باشه گیرسه ینه فقر و مضایقه موجوددز..
 زمان اوزماندرکه هر نه خاصیه ینی اولورسه اولسون، قابلیت عدل و حکمتدن
 من الازل محروم دوشمش ایسه، ولو اندلس مدینت عظماسندن، مدینت قدیمه یی
 جدیدیه ربط ایدن اونیتر شعله دارک، بالجه کتبخانه لر یله، سرائر یله، جامعلریله،
 مدرسه لر یله (قرطبه) لرک، (غرناطه) لرک، (اشبیلیه) لرک، (طلیطله) لرک
 یکانه وارنی اولسون، بر خلقک عادت، نصیبی وحشتدر، کاه (انکیزیسیون) کبی
 قوری، محرق بر دین کسوه سیله، کاده مستعمرات و سائر بهانه سیله اوروپاده،

آمریقاده، قره‌ده، دکرده، (کوبا) ده، (فلیپین) ده انسان بوغازلامقدرد. بوعلمد هركس، هله هر خلق ماحصل افعالی بولق، ایر، گج بولق برقانون اولدینی ایچون آرتق الله اولرلر، اق معركلر. اوق ناسده قالمایچه اویون صورتیله انسان برینه حیوان، بوغا، آت بوغازلامق، بوغازلاتمقدرد، خلاصه دایما وحشت، ینه وحشتدر. اوق تعصب اذعانسوزده رغماً شؤ اقلیمده: «التمظیم لله الشفقة علی خلق الله» دستور مشفق ومنعمندن اثر گورلمز.

نهایت شؤ یانیق شبهه جزیره نك منتهاسنه ایردك، واپورله یگر می بش دقیقه ظرفنده بریاقندن بریاقیه كچدك .. فسبحان الله! در حال بشقه برمدیت، برطراوت، بر فعالیت بولق .. سیمادن سیمایه، شخصدن شخصه اکثریا تبدل نه قدر جلی ایسه، قومدن قومده اودرجه بدیهیدر .. هر نه دینلیرسه دینلسون، ثروت ورفا- هیثله برابر انسانلی، مردلگی ده دوشونن، هرگون سكر اون ساعت چالیشمادجه فكرآ، بدنآ مسترخ اولمایان، شبانی، حیاتی دورا دور سیر و سیاحتلرده نفسیله برابر عائله سنك، قومیتك اعلا واعتلاسنه وقف ایدن بللی باشلی بر انگیز ایله مثلا جهانك نشه ونشاطنی بیچاره بر بوغانك خائفانه اتلافنده آرایان، چالیشمقدن زیاده چالیشمایه رق یاشامقدن، قازانمقدن اکتساب حظوظ ایله بن بر اسپانیولك آراسنده نه فرق وار ایسه اسپانیادن انگلترده، حتی (الجزیره) دن (جبل الطارق) . صیحر ایویورنجه عین اختلاف، بلا مبالغه سویلرم. نظرانصافه چاربار .. آم، بؤسفر، ایشته بؤسفر جدال حیاده کره نك زیاده چالشقان بر خلقنی، خلقندن بر جزئی بولق ..

الك صكره واپوره ییندك .. اوج ساعت ظرفنده ینه اوروبادن آفریقاه كچدك .. حالك برتبه سندن ماضینك درین برکوشه سنه آنلادق، ابتدای مقاله ده بسط ایله - دیگمز ملاحظات بوسفر ده مؤثر بر صورتده ذهنزده قبادردی .. قبادردی .. طنجه ندر؟ نصلدر؟ نه حالده، نه حیاده در؟ تعریفه گیریشمقدن اول، بلکه بزدن - صكره بؤمكتلری طولاشان همشهرلیمزك ایشنه یازار امنیه سیله، شؤ سیر سریع - مدیدیمزك جهت مادیه سنی بیان ایله مك، بتون اوق قطع ایتدیگمز مراحل و مسافتانی

بر بر صایق، سوگرده اق قاناوله چیه، اق زمینه، اق ظرفه کوره اساسی، روحی، مظلوفی نقش و تصویر ایتک ایسترز.

(۱۹)

رومی ایلولک اوتوزنجی چهارشنبه کونی ایدی . (تونس) دن اوگله وقتی (ترانساتلانتیک) واپورلرندن (ویل ده بارسلون) ه بیدک .. آنجی بر ساعت ظرفنده کولدن، قانالدن جیقهبیلرک (لاغولت) دن کچدک .. بوغازک (تونس) کورفرزینه، خارجه طوغری جانب شرقیسی، (لاغولت، خیرالدین، سیدی بوسعید) کویلرندن باشلا بهرق جزا رسواخلنه طوغری جیقپور، جانب غریبسی ایسه ارادس، حمام لف (ضیعهلرندن طوتدیره رق (سوس)، (سفائس)، (غابس)، طریقله تا (طرابلس) ه طوغری ایدور، کیدیوردی .. بز (یزرت) ه قدر برنجی ساحلی تعقیب ایله دک .. آقشام آلا فرانغه بیدیه اوشهره یاناشدق، اق لیماه کیردک .. فقط کجه یاریسندن اولی قاله رق بحر سفیدی جنوبدن شماله قطع ایله اوتوز ایکی ساعت صگره (ماریلیا) به یاناشدق .. تشرین اولک ایکنجی، اوچنجی جمعه و جمعه ایرتسی گونلرنی فرانسه نلک بو شهرنده کچیردک .. یگر می بشنجی عصر تأسسنه ایردیگی ایچون (ماریلیا) عیدله ، عید شادمانیره حاضر لانیوردی ، سو قاقلر بتون بار اقلرله، دیرکلرله دوناتمشدی . فقط بو قوری شمععله وقف ایدیله جک وقتیز قالمادی ایچون جمعه ایرتسی آقشامی آلا فرانغه ساعت بیدیه اق بلده دن شندوفره بیدک . (نیم) و (مونپلیه) شهرلرینه اوغرایه رقدن، زمان زمان ده ساحلی تعقیب ایدرکن صبحه قارشى ساعت درنده اسپانیا حدودینه، (پوربو) نقطه سنه مواصلت ایتدک .. بو نقطه ده شؤ جهت ذکره شایاندک بؤ حدودده ایکی غار، استاسیون وار. بری اسپانیا جهتنده شؤ (پوربو) در، دیگری ایسه فرانسه طرفنده (سربر) در. فرانسه دن گلن یولچیلر، شندوفرلر (پوربو) ده، یعنی اسپانیول غارنده طورییورلر، اسپانیول کمرکنک نظر تفتیشندن کچدکدن صگره اسپانیایه گیریورلر .. اسپا- نیادن گلنلر ایسه (سربر) ده، فرانسر غارنده توقف ایلورلر، فرانسر کمرکنده معاینه اولونه رق فرانسه به دخول ایدیورلر . بز فرانسه دن گلدیگمز ایچون اپوزواده

طوردق. صندوقلریز معاینه اولوندی. اسپانیول طوبراغنه، شمدوفرلرینه بکدک، اسپانیا - فرانسه حدودینک تا اوبر باشنده، یعنی جهت غربیه سنده، ینه دمیر یولی خطلرینک نقطه تلاقیسند بوضورتله طبق برشکلده ایکی غار موجوددر، شمدی خاطره گلیرکه بؤیله ایکی غاره، بوقدر کلفتیه سبب ندر؟. بودرجه تفریق، تقیده نه لزوم واردر؟. بونکتهنی آکلامق ایچون اولا شو جهتی تحطیر بیورملی که زماغزده حاکمیت ملکیه نقطه نظرندن دولتر پک زیاده موسوس اولدیلر.. مثلا اسپانیا ایسته مز، قطعاً ایسته مز که فرانسر حکومتی اسپانیول طوبراغنک ولو برقاج آرشونه اولسون حکم ایسون، حاکمیتنه قاریشسون.. اوقالده ایکی ممالکت آراسنده حدودی، سرحدی ایجه تعیین ایتمک اقتضا ایلدی.. لکن دمیر یوللری خصوصنده بعض مشکلات یوز گوستردی که اوده بالفرض اسپانیا ایله فرانسه، فرانسه ایله ایتالیا آراسنده معاهدات خصوصیه ایله آنجق اقحام اولنه بیلدی.. اولا شو سرد ایتدیگمز سرحدده اولدینی گبی ایکی غار تشکیل ایلدی.. برینک حاکمیتی اسپانیانک، دیگرینک فرانسه نکدر، فقط بؤیکی نقطه نک آراسنده کی مسافده حاکمیت مشترکدر، اسپانیول، فرانسر حکومتلری، حکومت مأمورلری، پولیسلری، ضبطیلری مشترکاً حکم سوررلر.. ثانیاً ایتالیا ایله فرانسه آراسنده (صاووا) سرحدنده، (مودان) ده اولدینی گبی ساده بر (غار) یابلدی، فقط بؤغازه، بؤ نقطه یه هم فرانسه نک، هم ایتالیانک حاکمیتی ویرلدی، گمرکلری قونلدی، خلاصه بر دمیر یولنک حدودی، برطوبراقدن برطوبراغه دخولی بودرجه قیود، شرائط آلتندهدر. ذاتاً حدوددن کچدکدن صکره دمیریولی شرکتلری ده بگیشیر، اکثریتله شاید ایکی شرکت آراسنده مقابله یوقسه آراهلرده دگیشدیریلیر، فیات و ساره هب تبدل ایدر، اسپانیا ایله فرانسه حدودنده ایشته بتون بؤیله اولبور..

(پوربو) دن صباحه قارشی ساعت بشده قالقهرق (قاتالونیا) یه کیردک، کیتدکجه ساحله یاقلاشه رقدن ایلولک اوچنچی بازار گونی علی الصباح ساعت سکرده (بارسلون) ده واصل اولدق.. (قاتالونیا) عمران جهتیله فرانسه نی همان آندیر. بیوردی، یولزک اطرافنی بتون ممور کویلرله، تارلالرله، مشجره لرله محاط ایدی.

هله (بارسلون) ينه بونقطه نظر دن اصلا (مارسيليا) دن گري قالمياوردی، او قدر قالمياوردی که بيسون بۇ پارچه، بۇ طرف اسپانيانك بالآخره گوردیگمز جهانه هيچ بکزمه مەدی .. حالا اسپانيول حکومتی ايله قاتالونيا خلقي آراسنده تولد ايدن اختلاف سياسي واقتصادی يی، (مادرید) ايله (بارسلون) كك کشمکشنی بومشاهداتدن صوگره کوزلجه آکلادق ..

ينه عینی بازار کونی آقشامی ساعت یدیده (بارسلون) دن شمندوفره ییندک، کچه یاریسندن برساعت صوگره (ساراغوسه) یه، بازار ایرتسی کونی صباحین ساعت اون بچقده ایسه (مادرید) ه اصل اولدق، اسپانیانك تا کو بکنه کیردک .. مقر اداره اولق مناسبتیه بۇ شهر اولدجه مموردر. بیوک براورویا شهرینه اولدجه بکزر. فقط (قاتالونيا) دن (قاستیلیا) یه کچدکجه، (بارسلون) دن (مادرید) ه طوغری ایلرله دجه عمران آزالیسور، قوری یرلر، چیلاق تپه لر، فقیر کویلر جوغالبور، فابریقه لر، کاشانه لر، یوللر آرتق کورلمز اولبور، یاخود نادراً کوریلبور. (مادرید) ده بازار ایرتسی، صالی، چهارشنبه کونلرینی کچیردک .. شهرک باشلیجه بدایعنی، تشهرگاه نفائسی، باغچه لرینی، مسیره لرینی ایجه کوردک .. حتی چهارشنبه کونی علی الصباح طقوزده شمندوفره ییندک اون بچقده (اسکوریا) ه واردق، او قوص قوجه مناستری، کایساسیله، کتبخانه سیله، تفرعاتیله، باجلله آثار نفائسیله کوزدن کچیردک .. آقشام ساعت آلتیده ینه (مادرید) ه دوندک .. آرتق اسپانیانك حالی براقه رق ماضیسنه طوغری تماشالره قوبولدیغمز ایچون سیاحتمز کسب رونق ایتمک باشلادی. حال، برپارچه دوزگونلشمش، سوسلشمش ایدیسده ینه چرکین ایدی، لطافتدن، خوارقدن عاری ایدی .. ماضی ایسه اختیارلغیه، ساده - لگیله، عربانلغیه برابر جاذبه دن بری دگلدی .. (مادرید) دن (اسکوریا) ه مسافه الی کیلومترودر، فقط شمندوفره آنجق بریجق، حتی ایکی ساعتده کیدیور، گلیور .. چونکه اسپانیول شمندوفریدر .. بوندن ماعدا دمیر یولی طوغری دگل اکریدر، صاغه صوله گیرمه، چیقمادر، زیرا کیلومترو باشنه برنقد معین آلدینی ایچون شرکت فضله، فضولی باره قازانق املیه یولی بویه نابجا انخنالره ممکن مرتبه

تمدید ایله مش، طور مشدر (۱). اسپانیانک اساس ضعفی گوستردیگی ایچون بؤکوک نکتهلری اشارت ایتمه دن کچمه یورز ..

ینه عین چهارشنبه کونی آقشام ساعت سکرده (مادرید) دن قالقدق، ایرتسی پنجشنبه کونی هلی الصباح ساعت یدیده (قرطبه) یه، او بدیهه زار ماضی به، عربک او بارگاه کانه ایردک .. اندلسه کیردک .. حال، پیش نگاهمزده بسبتون قوریلاشدی، چرکینه شدی، بر قدرت، بر خارق، بر جاذبه عرض ایتمز اولدی .. فقط ماضی بردن بره یارلادی، وار شععه سیله، انجذابیه، شععه و انجذاب حزن آوریله، یتمانه و معصومانه سیله یارلادی .. هنوز تعریفات مادیه بی بیرتمدیگمز ایچون شو تهمیجتازی تصویره قالدیشاملی بز .. فقط بوشوقه طوتولادن (قرطبه) دن کچمک، اندلسک او مرکز مدفون مدینتی لسانه المی تمکخیدر؟ او سوقاقلردن، او عرب هندسه کالیه اولچلمش، بیجامش لطیف سوقاقلردن کچرکن، هله او جامع نور لامعک بابندن محرابنه قدر صنایع و بدایع مملاریه و مدنیه سنی بهت ایله، لکن عشق و شوق ایله تماشا ایدرکن مردود اولدینی مرتبه ده ثقیل، ثقیل اولدینی درجه ده مردود بر حالک فکر و قلبه و یردیگی الم و قسوته رغماً انسان برانشراح دیگر حس ایله یور. بر انشراح که حب دیندن، حب تعالی و ترقیدن، میل صرفان و معالیدن متحصلدر. بر انشراح که: «اسلامکده بویله کالاتی واردی، آثار ماثله نصاریی کولگه ده براقان بتون او بدیهه مملاریه و نقاشیه بی مسلین ابداع قیلدیلر. اسلامیتک بونوع تجلیاته قابلیتی اولمادیغنی ادعایه واراندلر قدر کم ادراک، کینظر اولورمی؟» دیمکدن، بحق دبییه یمکدن متولددر، حاصلی بر انشراح که بزه دیناً، روحاً، معنی مرتبط بر قومیتک عظمت ماضیه سنی الک مونس، الک لطیف، لکن حزین، حزین اولدینی ایچون برقات ده مونس و لطیف بر نقطه نظر دن تماشا ایله پیدا اولیور ..

ینه اوگون اوگله وقتی (قرطبه) دن قالقدق .. جنوبه طوغری (اندلس) ی قطع ایلدک .. آقین آقین زیسون آغاجلرینک ایچسندن، برنوع عربستان قدیمدن کچدک .. کجه ساعت اونه طوغری (غرناطه) یه مدینت عربیه نک او دیگر حجه زوال پذیرینه واردق ...

عینیه (قرطبه) کجی ماضیسندن، (احمرء) دن، (البسین) دن، بتون او
 خاطرات علویه دن تجرید ایدلدیگی حالدہ (غرناطه) نك یوزینه باقلماز، سمتہ
 اوغما نماز .. اندلسی اندلس ایدن نہ آتیسیدر، هله نہ حالیدر! ماضیسیدر، ماضی
 عظمت و لطافتیدر، شوکت و حشمتیدر .. حالا (اندلس) نہدر؟ قوری بروادی،
 چات بات زیتون آغاجلریله مفروش بروادی، سختدر، خلق فقیردر، طوپراق
 چییلاقدر، یوللرده دینجیلردن کچلمز، ترنلر آرابه کجی یوریر، آرابه لر هیچ یورمز ..
 یوق، نشاط و شوق مدنیاتی اڭ پارلاق صحائف تاریخیہی تشکیل ایدن اندلسی بقیله
 کورمکدن ایسه هیچ کورمه مک اولادر، مع مافیہ مملکت اساساً لطافت آوردر، یریر
 صولرله، چاغدیالرله، تپلرله، مشجره لرله مزیندر، مطرا در .. نیچون بقیله براقلیم
 دلارانی اقمربهدن بؤدرکجه ایندیردیلر؟ اسپانیوللردن برصورلسه ایدی! .
 (غرناطه) ده احمرء تپه سنده، «جنت العارف» ایله سراپک آراسنده، او
 سالخوردہ آغاجلرک آلتندہ، اقر آهنگ روح استیناس ایله آقان صولرک کئارنده
 اوچ کون قالدی، اوچ کون کجه، کوندوز شهری دوندک، طولاشدق .. شمعی
 کلیسا اقلش جوامع قدیمہی کوردک .. چوق خرابه، خراب ایدلش چوق بنا
 برمدنیت سیر ایلدک ...

ایلولک اون برنجی بازار ایرتسی کونی صباحلین طقوز بچقده (غرناطه) دن
 ینہ شمندوفرله، هپ شمندوفرله قالقدق .. (اندلس) اڭ عینی اووالرینی، مناظرینی،
 زیتون آغاجلرینی، قوری تپلرینی، چییلاق یایلارینی تماشا ایدرکدن بسبتون جنوبه
 طوغری ایلریله دک .. ترنمز طبقی بر آرابه کجی یوریوردی .. هر استاسیونده ایسه
 دینجیلر، هله دینجی چوجقلر تا واغونلره قدر طیرمانیسورلردی .. مملکت فقیر،
 قوری، خلق بیوايه، مسکین ایدی .. هیچ بر موقوفه، محله ترن وقت معیننده مواصلت
 ایدمه یور. دائما کری قالیور، یعنی شرکت ویردیگی سوزی طوتامایور، طوتامایور -
 دی .. آم، ویردیگی سوزی طوتنق یوقی؟. بر فرددن زیاده بر خلقلق قابلیت حیاته،
 قدرت اعتلاسنه بر میزاند .. بر صاحب کمالک دیدیگی کجی : اقوام منقرضه ده
 سوزک هیچ حکمی یوقدر .. حریف اقون کره سوز ویریرده بر کره سوزینی یرینه

گتیر من .. پارس شیوہ بیانجہ : طوشان قویار، طوریر .. وقتاکہ ینہ عینی کون ساعت درده طوغری (بوبادیا) موقعندہ ترغزی تبدیل ایله دک .. اسپانیول شرکتی براقہرق جبل الطارقہ ایشلہین بر انگلیز شمندوفر ینہ یندک . بر حقیقت درحال تقرر ایلدی .. ترن هر موقعه وقتيله ایرمکه، کیرمکه باشلادی .. مأمورلرده نفسہ قارشى باشقه اعتماد، باشقه فعالیت واردی .. اق اعتماد و فعالیت که عمومیتله بر اسپانیولدن بر انگلیزی تفریق ایچون کافیدر .. ینسه او کون گجه طقوز بحقده (ایبریا) شبه جزیره سنک اوجنه، الجزیریه واصل اولدق .. شمندوفر دن ایندک .. اوافق برواپوره یندک یگر می بش دقیقه ظرفندہ قارشى یاقهیه، یعنی عین ساحلک بر دیگر اوجنه، (جبل الطارق) کچدک .

جبل الطارق ! برطاغ انگندہ برشهر، اوافق برشهرکه، دها زیاده برقلعهینی، بر استحکامی آندیریور، طولرله دائراً مدار محاط، عسکرله، انگلیز عسکرله مالا مالدر. گجه یاریسی شهرک قابولری قانیور، آرق ایجری کیرن، طیشاری جیقان اولمایور .. تا صبحه قدر .. اوموزمه معلق فوطوغراف ماکنهسنی کورونجه کمرک مأموری : « مدیر افندی حضرتلرندن رخصت المانجه بوملککتک رسمی جیقارمق، ممنوعدر، سلیسکتر » دیدی ..

نه ایسه، گجهینی اولده عجیبهده کچردک، ایلولک اون ایکنجی صالی کونی اوگلهدن اول ساعت اون بر بحقده اوافقجه بر انگلیز واپور ینہ یندک .. (جبل الطارق) ده ریختیم یوقدر، واپورلر لیمانک اورتاسندہ توقف اییدیورلر، قرهیه قارن قارنه یاناشامایورلر .. ریختیمک فقدانسه سبب ایسه مملکتک قلعه ایله، استحکام ایله محاط بولونسى اولسه گر کدر .

اوکو چیمک واپور سالاندهرقدن اوج ساعت ظرفندہ بزى طنجهیه ایصال ایتدی .. بۇ بلده نکده ریختیمی اولمادینی ایچون واپوریمز کذا آچقده طوردی .. رئیس مرسى، یعنی لیمان ناظری بکلک فلکسیله گلدى، بزى آلدینی کبی بۇ فلکده ساحله طوغری یوریدی .. رئیسک آرقهسندہ جبه، باشنده قوص قوجه بر صارق واردی .. جبهه نک آلتنده کی صرمه لی چپکندن بر عسکرلک علامتی نمایان اولیوردی .

ایشته اوقدر .. کورده چکن بحریه افرادی بشقه بشقه کسوده، فقط هپ صارقله،
 صالحه، شلوارله ایدیلر .. بش آلتی دقیقه ظرفنده قریه، اسکلهیه واصل اولدق ..
 اونه جم غفیر ایدی، مملکتک بتون خاق، کوناگون، رنگارنک، مذهب، مذهب،
 خاقی هپ ساحله، اسکلهیه طوبالانمشلردی، بزه ناظر، بزه منتظر ایدیلر ..
 طنجهده اقامت ایدرک (فاس) ک امور خارجه سنه نظارت ایدن ذات، آق صقاللی
 بریر، حاصلی بومملکتک الک بیوک مأموری استقبالمزه گلشدی .. اسکلهده الک بیو-
 کمزی بر سدییه یئندیردیلر .. کیمز اشکله، کیمز قاطرله یئندک .. رفاقتمزده
 اقیر نورانی ده اولدینی حالده بزه تخصیص اولسان قوناغه طوغری یوریدک ..
 سوقاقلر، اوطار، اق عجیب سوقاقلر خنجا خنچ خلق ایله مالامال ایدی .. اوقدرکه
 بعضاً بزه یول آحق ایچون اوکمزده کی، آرقه مزده کی چاوشلر مختلف قیافنده کی
 عسکرلر، رسمی مأمورلر صویا ساللامغه، غلبه لگی پیشمزدن او یله طاغیتمغه مجبور
 اولیورلر .. اوکدن سدییه، آرقه دن اشکله، دها آرقه دن قاطرلر، اطرافده ایسه
 اشکجیلر، قاطرجیلر، اوشاقلر، مأمورلر، عسکرلر اولدینی حالده بز متصل
 یوریبوردق .. بؤ بر منظره ایدی که الف لیله و لیله نی آندیریبوردی . او درجه
 بواقلمه خاص ایدی .. شو ملتک بویه بجرمله، قابولره، سوقاقلره دوکولمکده
 هیچ حتی یوقیدی ؟

باشمده فس، آرقه مده اوزون بر باردوسو اق بیاض قاطرک، اق قرمزی
 قطیفه دن، مع مافیه بر بارچه بزمردده بالانک اوستنده بوجاعتک اوکندن کچرکن
 بی گورملیدی .. وار قوتیله فیشقران بر آرزوی ضحکی ضبط ایده یئلک ایچون
 دیشلریمی کلیدله یور، چکه می بوزیور، طمارلریمی گریوردم ..

بویه جه بزى قوناغه قدر کوتوزدیلر .. خدمتمزه مملکتک باش ترجمانی سید
 (عربی) ایله، لوندرده تحصیل اتمش طوبجی قائمقامی سید (ادریس) ی ویردیلر ..
 خارجه ناظری دفعات ایله بزى بؤ ذانله توصیه ایتدکن صوکره جیقیدی .
 کتیدی ..

بومملکتده ضابط، باشی بوزوق، مأمور، عسکر بتون خلق صارقلیدر، هپ

صقلايدىر، طراش اقلق عادت دىگى، حتى مەيلىتىدىر .. يالڭىز عىسكىرلەك بىرلباس
 مخصوصى وارەكە، اۆدە نقرلرايچون صارى، ضابطان ايچون ايسە قىرمىزى برپوطور
 ايله شلواردن عبارتدر .. نقر ضابطك اوڭىندە باجانغى اوزاتىيور ، اوطورىيور ..
 اويلە نظام، مراسم يوق ... عىسكىرلەر دائىما بويلە البىسە رىسمىيە كىيەيورلر .. خلاصە
 بر قارغەشەلق كە بيانە صيغاز . خدمت مسافىرىتمىزە مأمور ايدىلن شۇ بىرايىكى ذات
 كوزلجە انگليزجە، فقط بىرازچە فرانسىزجە بىلييورلرەكە، بۇدە انگلىزەك بۇاقلەيدەكى
 نفوذىنە اوراق برامارددر ..

روايتە كورە (لوندەر) يە برى تىخصيل كوندىلمش پك چوق فاس كىنجىلىرى
 وارمىش . دىمك، انگليزلر بونلىرى عادتاً دعوت ايدىيىيورلر، مچاننا جلب وقبول
 ايله يورلر ..

ايشىتە (تونس) دن (طنجە) يە صورت موصلتىزك زمينى، وجە مادىسى كە
 شىمدى معنويات ايله بويدىن بويه تفرىش ايدىلىيدىر، تاكە سياحتىزك سادە خارىجى ،
 ظاهرى دىگى، داخلى، باطنىدە تصوير قىلىنىش اولسون ...

على كمال

